

J. M. SPIER

DE HOOFDZAAK
van de Heidelbergse Katechismus

DE HOOFDZAAK

van de
Heidelbergse Katechismus

TWEEDE DRUK

DE HOOPDZAAK

van de
Nederlandsche Koningin

TWEEDE DRUK

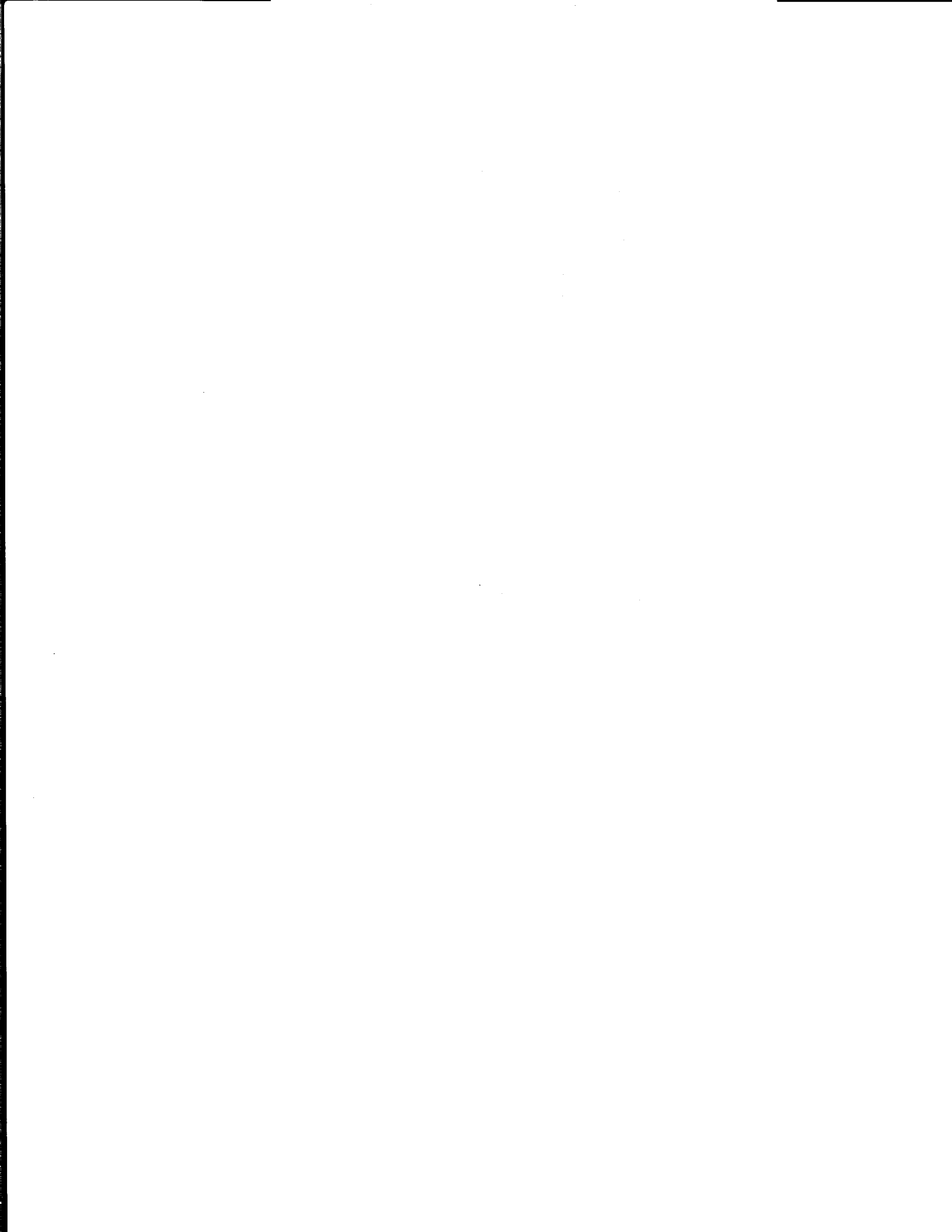
DE HOOFDZAAK

van de
Heidelbergse Katechismus

DOOR

Ds. J. M. SPIER

UITGAVE J. H. KOK N.V. KAMPEN

WOORD VOORAF

Wat hier volgt is een simpele vertolking van de Heidelbergse Katechismus in een taal, die — naar de ervaring mij geleerd heeft — door kinderen en jonge mensen gemakkelijk te verstaan is.

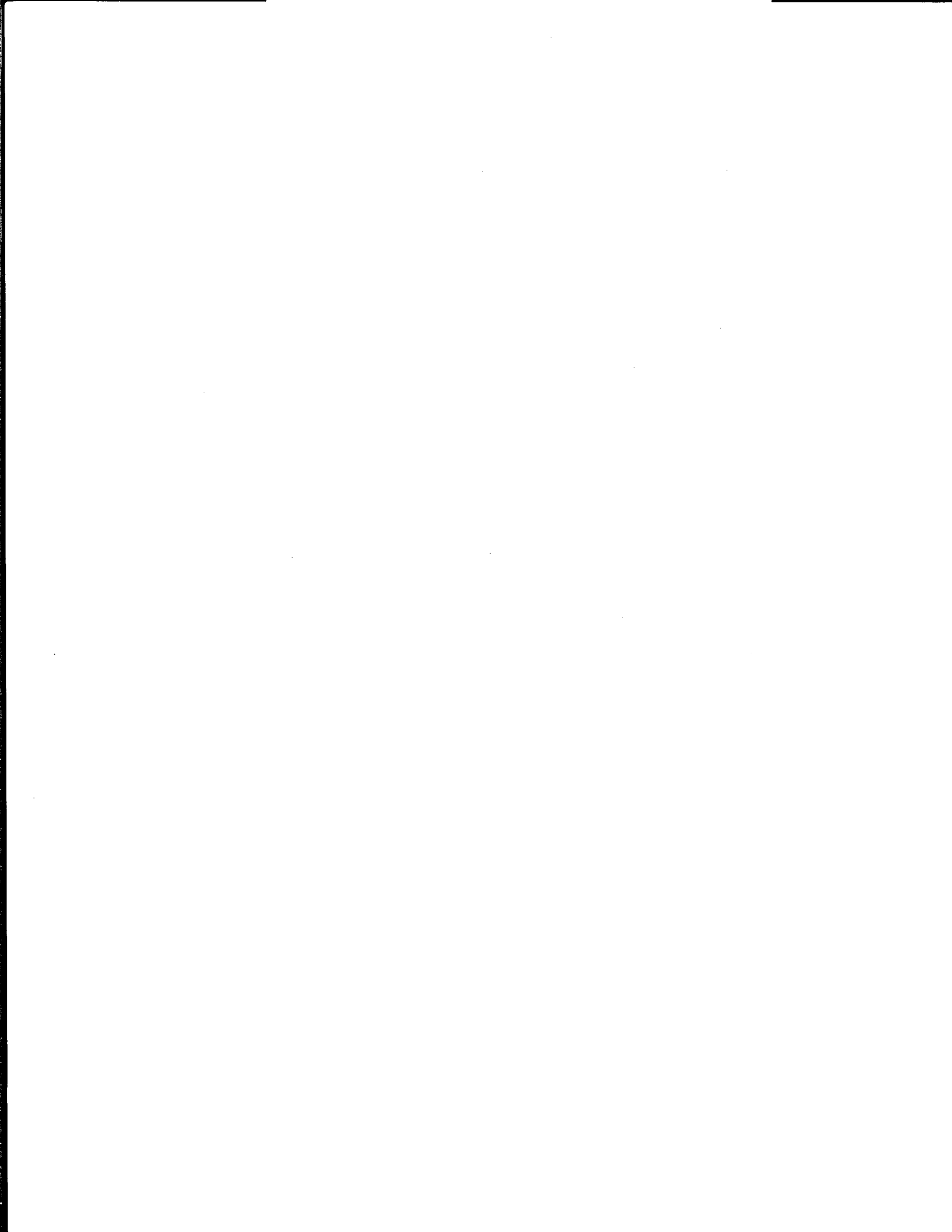
De gang en indeling van de katechismus is op de voet gevolgd.

Alleen de positieve geloofsinhoud van deze belijdenis is weergegeven, zodat de weerlegging van dwalingen in dit boekje niet voorkomt.

Ik hoop, dat ik met de publikatie ervan veel anderen een dienst kan doen.

J. M. SPIER

Sneek, september 1964.

INLEIDING

Zondag 1

1. Wat is uw enige troost?
Dat ik het eigendom ben van mijn Zaligmaker.
2. Wat heeft de Here Jezus daarvoor moeten doen?
Op aarde komen als mens om te lijden en te sterven; en nu als opgestane Heer de gelovigen leiden en bewaren.
3. Wat houdt het eigendom van Christus zijn in?
Dat ik door Hem een kind van God de Vader ben; en dat de Heilige Geest in mijn hart woont, zodat ik de Here wil en kan dienen.
4. Welke geestelijke kennis is nodig om deze troost te hebben?
Besef van *zonde*.
Geloof in de *Verlosser*.
Leven uit *dankbaarheid*.

I. OVER DE ZONDE

Zondag 2

1. Hoe komen we aan zondekennis?
Door Gods Woord.
2. Wat is voor ons Gods eis in Zijn Woord?
Volmaakte liefde tot de Here en tot de naaste.
3. Kunnen we die liefde volkomen betonen?
Nee, ons aller hart heeft de neiging om God en de naaste te haten.

Zondag 3

1. Heeft God ons dan verkeerd geschapen?
Nee, Hij schiep ons goed en naar Zijn beeld.
2. Wat betekent het: naar Gods beeld geschapen te zijn?
Dat de mens een *kind* van de Here was, levend in het verbond met God.
3. Wat houdt het verbond van God met de mensen in?
Dat Adam hun verbondshoofd was. Dat God van allen volmaakte *gehoorzaamheid* vroeg. Hun daarbij het *eeuwige leven* beloofde. Maar hen waarschuwde met de *dood* als straf bij overtreding.
4. Op welke wijze moest de mens God dienen in gehoorzaamheid?
Door het vervullen van het drievoudig ambt van profeet, priester en koning.
5. Wat houdt het ambt van *profeet* in?
Gods naam belijden.
6. Wat houdt het ambt van *priester* in?
Zichzelf en heel z'n leven aan Hem toewijden.
7. Wat houdt het ambt van *koning* in?
Onder de Here regeren op de aarde.
8. Hebben de beide eerste mensen dit verbond met God gehouden?
Door in zonde te vallen hebben ze het verbond met God verbroken en zich aan de wil van de duivel overgegeven.
9. Welk gevolg had de zondeval voor hun nageslacht?
Dat alle mensen als zondaars geboren worden met een verdorven hart.
10. Hoever gaat die verdorvenheid?
Dat elk mens uit zichzelf onbekwaam is tot enig goed en tot alle kwaad geneigd, totdat Gods Geest hem wederbaart.

Zondag 4

1. Is het van God niet onbillijk om van zondige mensen nog steeds volkomen gehoorzaamheid te eisen?
Nee, want God kan Zijn wet niet afschaffen. Hij kan het kwaad niet goed vinden. Bovendien ligt de schuld van alles bij de mensen, die zich door de duivel hebben laten verleiden.
2. Hoe noemen we de doorwerking van de zonde van Adam en Eva in al hun nakomelingen?
De erfzonde.
3. Straft de Here de zonde?
Ja, Hij straft het kwaad, van de zondaar in diens aardse leven en na dit leven.
4. Over welke zonde komt Gods straf?
Zowel over de aangeboren erfzonde als over het kwaad, dat ieder mens zelf bedreven heeft.
5. Wat betekent het dat de dood de straf op de zonde is?
De dood is het los-zijn van Gods liefde en uiteindelijk door Hem verworpen worden.
6. Is de Here dan niet barmhartig over de zondige mensen?
Ja, maar dat sluit niet uit, dat toch de straf op de zonde gedragen moet worden.

II. OVER DE VERLOSSING

Zondag 5

1. Kan een zondaar weer in Gods liefde worden opgenomen?
Ja, maar dan moet zijn schuld bij de Here betaald worden.
2. Kan hij zelf zijn eigen schuld bij God betalen?
Op geen enkele manier.

3. Wie kan dan alleen de schuld van de wereld bij God betalen?
Alleen de Heiland, die onze Middelaar is, God en mens tegelijk.

Zondag 6

1. Waarom is Gods Zoon mens geworden?
Om als zondeloos mens de schuld van de wereld op zich te nemen.
2. Waarom moest de Verlosser daarbij ook de Zoon van God zijn?
Om door Zijn grote kracht het offer van verzoening te kunnen brengen en het echte leven weer te geven aan wie in Hem geloven.
3. Wie is die Middelaar?
Gods Zoon, onze Heer Jezus Christus.
4. Waaruit kennen we Hem?
Uit de bijbel alleen. Het Oude Testament laat ons Hem zien als de door de Here Beloofde. Het Nieuwe Testament tekent ons Hem als de op aarde Gekomene.

Zondag 7

1. Worden door Christus alle mensen behouden?
Nee, alleen, die in Hem geloven.
2. Wat is het echte geloof?
Het voor waarachtig houden van Gods Woord en in dat Woord de Here Zelf ontmoeten, die in Christus onze Vader geworden is en die ons uit genade de verlossing geeft.
3. Kan een mens het echte geloof uit zichzelf opbrengen?
Nee, het wordt in zijn hart gewerkt door de Heilige Geest.

4. Wat hebben we te geloven?
Alles wat God ons zegt in Zijn Woord.
5. Wat is de hoofd-inhoud van de bijbel?
De apostolische geloofsbelijdenis (12 artikelen), die in de oude christelijke kerk ontstaan is.

Zondag 8

1. Waar spreken deze artikelen van?
Van God de Vader en de Zoon en de Heilige Geest en van de goddelijke werken in schepping, verlossing en vernieuwing.
2. Wat is de verlossing?
Alles wat God in Christus *voor ons* tot redding gedaan heeft en doet.
3. Wat is de vernieuwing?
Alles wat God door de Heilige Geest *in ons* doet. De bijbel noemt dat: wedergeboorte.
4. Waarom spreken wij van Vader, Zoon en Heilige Geest, terwijl er toch maar één God is?
Omdat de Here van zichzelf zegt, dat in Hem, de enige God, drie goddelijke Personen zijn.
5. Wat zegt de Here nog meer van Zijn goddelijk Wezen?
Dat Hij eeuwig is; dat de Zoon uit de Vader is en de Geest uit Vader en Zoon beiden.

1. Over God de Vader

Zondag 9

1. Wat geloven wij van het goddelijk scheppen?
Dat de almachtige God, de Vader met de Zoon en de

Geest — volgens Zijn eeuwig Raadsplan — in het begin zowel de hemel als de aarde tot aanzijn heeft geroepen en sindsdien Zijn schepping niet heeft losgelaten.

Zondag 10

1. Wat bedoelen wij met Gods voorzienigheid?
Dat God na de schepping al het geschapene *in stand houdt* door Zijn kracht en het alles *zó regeert* dat het zal uitlopen op de eer van Zijn Naam en op de zaligheid van Zijn kinderen.
2. Wat zegt ons het geloof in God die scheidt en onderhoudt?
Dat we in tegenspoed geduldig moeten zijn; dankbaar in voorspoed; en dat wij voor de toekomst alleen op Hem moeten vertrouwen.

2. Over God de Zoon

Zondag 11

1. Wat betekent de naam Jezus?
Hij betekent: Zaligmaker.
2. Waarom heeft God aan Zijn mens-geworden Zoon deze naam gegeven?
Omdat Hij de enige, de echte en de volkomen Verlosser is.
3. Wat houdt zaligmaken in?
Dat de Heiland ons van onze zonden verlost en ons het blijvend *geluk* geeft in de gemeenschap met God.
4. Waar moet ieder, die in Jezus als zijn Zaligmaker gelooft, tegen waken?
Dat hij zijn zaligheid niet bij zichzelf of bij andere mensen of bij iets in de wereld gaat zoeken.

Zondag 12

1. Is het woord „Christus” ook een *naam* voor de Here Jezus? Nee, het is Zijn *ambtstitel*, het woord dat aanduidt tot welke *arbeid* Hij geroepen is.
2. Wat betekent het woord „Christus”? Christus of Messias betekent: gezalfde. Het ziet op de symbolische zalving met reukolie, waarmee in de oude bedeling soms profeten of koningen in hun ambt gesteld werden.
3. Op welke wijze is de Heiland gezalfd tot Zijn Middelaarsambt? Niet met reukolie, maar met de neerdaling van de Heilige Geest op Hem, toen Hij door Johannes de Doper in de Jordaan werd gedoopt.
4. Wat houdt Jezus' Middelaarsambt in? Dat Hij onze hoogste Profeet, onze enige Hogepriester en onze eeuwige Koning is.
5. Vervulde de Heiland deze ambten alleen vroeger of ook nu nog? Ook nu nog.
6. Wat houdt Zijn profetisch ambt in? Dat Hij, toen Hij op aarde was, de Vader bekend maakte en nu tot ons spreekt door de Schrift.
7. Wat houdt Zijn priesterlijk ambt in? Dat Hij zich eenmaal voor ons offerde en nog steeds biddend en zegenend ons Zijn gaven uitdeelt.
8. Wat is Zijn Koningsambt? Het overwinnen van de duivel, het doen van wonderen en het regeren van de hele wereld.
9. Wat betekent het een *christen* te zijn? Door het geloof met Christus verbonden te zijn, en door de Heilige Geest bekwaamd te worden tot de vervulling van het ambt van gelovige als profeet, priester en koning.

Zondag 13

1. Waarom belijden we de Heiland als Gods eniggeboren Zoon?
Omdat Hij de eeuwige, natuurlijke Zoon van de Vader is.
2. Wat zijn de gelovigen door Hem?
Ze zijn om Zijntwil tot kinderen van God aangenomen.
3. Waarom belijden we Christus als onze Heer?
Omdat Hij ons gekocht heeft tot Zijn eigendom en onze Gebieder is geworden, die wij gehoorzamen moeten en die ons goed bewaren zal.

Zondag 14

1. Wat betekent Zijn ontvangenis van de Heilige Geest en geboorte uit de maagd Maria?
Dat de eeuwige Zoon van God vlees is geworden uit Maria door de kracht van de Heilige Geest.
2. Wie is de Here Jezus nu?
Hij is God en mens in één Persoon, zonder enige zonde.

Zondag 15

1. Wat wil Zijn lijden zeggen?
Dat Hij gedurende heel Zijn aardse leven in de staat van vernedering Gods toorn gedragen heeft tegen de zonde van heel de mensheid.
2. Wat was het eind van Zijn lijden?
Dat Hij door Pilatus veroordeeld is tot de doodstraf aan het kruis.
3. Wat betekent Zijn kruislijden?
Het op zich nemen van Gods vloek, die wij als zondaars verdiend hadden.

Zondag 16

1. Waarom moest de Heiland sterven?
Omdat de straf op de zonde de dood is.
2. Wat betekent Zijn begrafenis?
Deze is niet alleen een bewijs van Zijn gestorven-zijn, maar ook tot de straf op de zonde.
3. Is het sterven van gelovigen nog straf voor hen?
Nee, want hun straf is door Christus gedragen. Daarom gaan ze in het sterven niet verloren, maar worden ze opgenomen in de rust in de hemel, waar ze de opstanding verwachten.
4. Wat betekent Jezus' nederdaling in de hel?
Het zijn de dieptepunten van Zijn lijden in het van God verlaten zijn.

Zondag 17

1. Wat betekent de opstanding van Christus?
Dat Hij voor de Zijnen de dood, als straf op de zonde, overwonnen heeft.
2. Welke periode van Zijn leven begint dan?
De tijd van Zijn verhoging.
3. Welke trappen zijn er in Jezus' verhoging?
Vijf, namelijk: opstanding, hemelvaart, zitten aan Gods rechterhand, uitstorting van de Heilige Geest en wederkomst.
4. Wat zijn de vruchten van Christus' opstanding voor de gelovigen?
Zekerheid van hun verzoening met God; vernieuwing van hun hart door de Heilige Geest; en het uitzicht van hun zalige opstanding in heerlijkheid bij Christus' wederkomst.

Zondag 18

1. Wat is de 2e trap van Jezus' verhoging?
Zijn hemelvaart, 40 dagen na de opstanding, vanaf de Olijfberg.
2. Hoe kan Christus altijd bij ons zijn, als Hij weggegaan is naar de hemel?
Met de Geest, die Hij heeft uitgestort, woont Hijzelf in onze harten.
3. Wat betekent Zijn hemelvaart voor ons?
Hij is bij de Vader in de hemel onze voorspraak. Ook is Zijn heerlijkheid de waarborg van de onze. En door de Heilige Geest leert Hij ons ons leven in Zijn dienst stellen.

Zondag 19

1. Wat is de 3e trap van Zijn verhoging?
Dat Christus in de hemel zit aan Gods rechterhand.
2. Wat betekent dat?
Dat de Heiland in de hemel de hoogste eer en de grootste macht heeft ontvangen.
3. Welke macht heeft Hij daar?
Alle macht in de hemel over de engelen; en alle macht op de aarde over alle mensen en volken.
4. Wat wil het zeggen, dat God regeert door Christus?
Dat de Here Jezus alles wat op de aarde gebeurt dienstbaar maakt aan de komst van Zijn Koninkrijk.
5. Welke vrucht geeft Jezus' heerlijkheid aan hen, die in Hem geloven?
Hij stort door de Heilige Geest in hen de hemelse gaven van geloof, hoop en liefde uit; en Hij bewaart de Zijnen tegen de vijandelijke machten van zonde, wereld en duivel.
6. Wat is de laatste trap van Jezus' verhoging?
Zijn wederkomst ten oordeel aan het eind van de dagen.

7. Waarom hoeven de gelovigen daar niet bang voor te zijn, maar moeten ze integendeel Zijn komst blij verwachten? Omdat Hij wel de ongelovigen zal veroordelen tot de eeuwige straf, doch de gelovigen voor eeuwig van alle vijanden zal verlossen en hen met Zich in Zijn heerlijkheid zal doen leven op de nieuwe aarde en hemel, die dan één zullen zijn.
8. Wanneer zal Christus komen? Niemand weet dit. Maar eerst zullen alle volken het evangelie moeten horen.
9. Wat is de zin van de „tekenen der tijden”? Ze moeten ons leren ons hart niet op het aardse te stellen, maar Hem te verwachten, die komt tot ons heil.

3. Over de Heilige Geest

Zondag 20

1. Wat geloven we van de Heilige Geest?
Dat Hij van eeuwigheid uitgaat van de Vader en de Zoon beiden.
2. Wat nog meer?
Dat Hij door de Heiland op het Pinksterfeest is uitgestort in de gemeente, zodat in de Geest de Here Jezus zelf bij ons woont.
3. Wat doet de Heilige Geest in ons hart?
Hij verbindt ons door het geloof aan de Heiland en doet ons delen in alle weldaden van Christus.

Zondag 21

1. Wat geloven we van de heilige, algemene christelijke kerk?
Dat Christus haar Koning is, die door alle tijden heen uit

alle volken de uitverkorenen samenbindt door Zijn Geest en Woord tot een eenheid van alle gelovigen.

2. Waar is deze kerk nu?
Een deel is nu in de hemel; een ander deel op aarde; en een derde deel is nog niet toegebracht of geboren.
3. Wat zijn de kenmerken van deze kerk van Christus?
Haar eenheid, heiligheid, algemeenheid en christelijkheid.
4. Wat betekent de gemeenschap van de heiligen?
De heiligen zijn de gelovigen, die allen verbonden zijn aan Christus en daarom ook bij elkander horen om voor elkaar tot een zegen te zijn.
5. Wat is de vergeving der zonden? Dat God om Christus' wil ons onze schuld *niet* meer toerekent, maar alle gehoorzaamheid van de Heiland ons *wel* toerekent, alsof we die zelf betoond hadden.

Zondag 22

1. Wat geloven wij van de opstanding van het vlees?
Dat de gelovigen, als zij sterven, worden opgenomen in de hemel; en op de dag van Christus' wederkomst met een verheerlijkt lichaam zullen worden opgewekt.
2. Wat is het eeuwige leven?
Het is de band aan God door Christus die eeuwig duurt.
3. Wanneer *begint* het eeuwige leven?
Zodra iemand in de Heiland gelooft.
4. Wanneer is er de *volheid* van het eeuwige leven? Bij de opstanding van het vlees, wanneer Gods kinderen zonder einde samen zullen leven in heerlijkheid en onvergankelijkheid op die nieuwe aarde, die met de hemel zal verenigd zijn, om zonder zonde de Here te dienen in eindeloze vreugde.

Zondag 23

1. Wat hebben we aan het in Christus geloven?
Dat we dan rechtvaardig voor God zijn en erfgenamen van de volheid van het eeuwige leven.
2. Wat betekent het rechtvaardig voor God zijn?
Dat de Here ons om Jezus' wil al onze schuld vergeeft en ons aanneemt tot Zijn kinderen, aan wie het eeuwige leven in alle volheid beloofd is.
3. Wat is de weg om deze rechtvaardigheid te ontvangen?
Alleen het geloof in de Zaligmaker.

Zondag 24

1. Waarom kunnen we zelf door goede werken die rechtvaardigheid voor God niet verdienen?
Omdat de goede werken van gelovigen niets verdienstelijks hebben.
2. Waarom hebben onze goede werken niets verdienstelijks?
Niet alleen omdat ze altijd gebrekkig zijn, maar ook, omdat ze ons gegeven worden te doen als vruchten van dankbaarheid.
3. Beloont God ook de goede werken van de gelovigen?
Ja, maar een beloning is niet iets dat wij verdiend hebben. Ze wordt ons geschonken uit genade.
4. Kweekt deze leer, dat we onze verlossing alleen bij de Here Jezus moeten zoeken, geen slordige christenen, die er maar op los leven?
Nee, want ontvangen verlossing drijft uit tot het betonen van dankbaarheid.

4. Over de Sakramenten

Zondag 25

1. Waar komt het geloof vandaan?
Het wordt ons gegeven door de Heilige Geest.
2. Hoe geeft Hij het ons?
Door middel van het evangelie. En door het gebruik van de sakramenten versterkt Hij het.
3. Wat zijn de sakramenten?
Het zijn door God ingestelde tekens en zegels van Zijn verbond.
4. Wat bedoelt de Here met de sakramenten?
Ons persoonlijk op het hart te binden de betrouwbaarheid van Zijn beloften en ons deelhebben aan Zijn heil in Christus.
5. Spreken het Woord van God en de sakramenten niet allebei van het heil en de verlossing door Christus?
Ja, alleen met dit verschil, dat het Woord van God *hoorbaar* en het sakrament *zichtbaar* is; dat het Woord Gods het geloof kan *werken*, terwijl het sakrament het geloof alleen maar *sterken* kan; dat het Woord tot *alle mensen* moet komen, doch het sakrament alleen voor de *gelovigen* is.
6. Hoeveel sakramenten heeft God ons gegeven?
Twee: doop en avondmaal.

5. Over de Doop

Zondag 26 en 27

1. Wie heeft de doop ingesteld?
De Here Jezus na Zijn opstanding, toen Hij zeide: gaat

dan heen, maakt al de volken tot Mijn discipelen en doopt hen in de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.

2. Wat is het *teken* in de doop?
De afwassing met water.
3. Wat is daarin het goddelijk zegel?
Dat ik zo zeker *vergeving van mijn zonden* door Christus' bloed en *vernieuwing van mijn hart* door de Heilige Geest ontvang als ik met het doopwater gewassen ben.
4. Waarom moeten ook de kinderen van de gelovigen gedoopt worden?
Omdat ze met hun ouders in Gods verbond begrepen zijn en daarom ook deelhebben aan Christus en al diens weldaden.

6. Over het Avondmaal

Zondag 28, 29 en 30

1. Wie heeft het avondmaal ingesteld?
De Here Jezus in de nacht, waarin Hij verraden zou worden, toen Hij zeide: neemt, eet en drinkt, doet dat tot Mijn gedachtenis.
2. Wat zijn de tekens in het avondmaal?
Het 1e teken is het breken van het brood met het inschenken van de wijn. Het 2e teken is het eten van het brood met het drinken van de wijn.
3. Welk zegel geeft God mij daarin?
In het eerste teken verzegelt God mij dat Christus ook voor mij gestorven is tot verzoening van mijn zonden. In het tweede teken verzegelt mij de Here de vernieuwing van mijn hart en leven door de Heilige Geest.

4. Wat moet aan het avondmaal voorafgaan?
De zelfbeproeving.
5. Wat is de zelfbeproeving?
Dat ik mij verootmoedig over mijn zonden; dat ik vertrouw op de vergeving in Christus; en dat ik voor God in dankbaarheid wil leven.
6. Mogen ook die mensen het avondmaal vieren, die ongelovig zijn; of die bewust in een bepaalde zonde voortleven?
Nee, zij moeten van het avondmaal afgehouden en vermaand worden, totdat zij zich oprecht tot God bekeren.

Zondag 31

1. Wat zijn de sleutels van het Koninkrijk Gods?
De prediking van het evangelie en de kerkelijke tucht.
2. Waar dienen ze voor?
Om Gods Koninkrijk voor de gelovigen te openen en voor de ongelovigen toe te sluiten.
3. Hoe geschiedt dit openen en sluiten van Gods Koninkrijk door de prediking?
Door aan alle oprechte gelovigen te verkondigen, dat zij kinderen van het Koninkrijk zijn; maar de ongelovigen aan te zeggen, dat zij geen plaats in Gods eeuwig Rijk zullen hebben, als ze niet tot bekering komen.
4. Hoe geschiedt ditzelfde door de kerkelijke tucht?
Door na veel geduldig vermaan in de naam van de Here aan afvalligen te verklaren, dat zij zich door hun onbekeerlijkheid buiten het Rijk van Christus gesteld hebben; maar hen bij latere bekering weer met blijdschap op te nemen in de kerk van Christus.

III. OVER DE DANKBAARHEID

Zondag 32

1. Waarom moeten de gelovigen goede werken doen?
Uit dankbaarheid jegens God; tot eigen verzekerdheid van het geloof; en om anderen voor Christus te winnen.
2. Kunnen mensen, die zich van de zonde niet bekeren, behouden worden?
Nee, zij beërven Gods Koninkrijk niet.

Zondag 33

1. Welke twee kanten heeft de echte bekering?
De afsterving van onze oude mens en de opstanding van de nieuwe mens.
2. Wat is de afsterving van de oude mens?
't Berouw over de zonden en de strijd er tegen.
3. Wat is de opstanding van de nieuwe mens?
De vreugde over Gods genade in Christus en de lust om goede werken te doen.
4. Wat zijn goede werken?
Alle daden, die opkomen uit het geloof, in overeenstemming zijn met Gods wet en gedaan worden tot Zijn eer.

1. Over de wet

Zondag 34

1. Wat betekent de wet van de 10 geboden?
Het is een regel van dankbaarheid om in Gods verbond te leven.
2. Hoe is de indeling van de 10 geboden?
Gebod 1 tot en met 4 is de eerste tafel, die handelt over

de liefde tot God. Gebod 5 tot en met 10 is de tweede tafel, die over de liefde tot de naaste gaat.

3. Wat *gebiedt* God in het 1e gebod?
Hem alleen lief te hebben en te dienen.
4. Wat *verbiedt* God in het 1e gebod?
Alle vormen van afgoderij.

Zondag 35

1. Wat *gebiedt* God in het 2e gebod?
Hem te dienen op de goede manier.
2. Wat *verbiedt* God in het 2e gebod?
Alle eigenwillige godsdienst.

Zondag 36

1. Wat *gebiedt* God in het 3e gebod?
Zijn Naam te belijden.
2. Wat *verbiedt* God in het 3e gebod?
Onverschilligheid voor en misbruik van Zijn Naam.

Zondag 38

1. Wat *gebiedt* God in het 4e gebod?
De rustdag te heiligen door de Here te vereren in de gemeente.
2. Wat *verbiedt* God in het 4e gebod?
De ontheiliging van de rustdag door deze niet op de Here, maar op zichzelf te betrekken.

Zondag 39

1. Wat *gebiedt* God in het 5e gebod?
Allen, die over ons gezag hebben te eren.

2. Wat *verbiedt* God in het 5e gebod?
De ongehoorzaamheid aan het wettig gezag. Ook ver-
zaking en misbruik van het gezag door hen, die er mee
bekleed zijn.

Zondag 40

1. Wat *gebiedt* God in het 6e gebod?
Het mensenleven te eerbiedigen, omdat de mens geschapen
is naar Gods beeld.
2. Wat *verbiedt* God in het 6e gebod?
De schending van het mensenleven bijv. door doodslag en
haat, onvoorzichtigheid, roekeloosheid, enz.

Zondag 41

1. Wat *gebiedt* God in het 7e gebod?
De eerzaamheid in en buiten het huwelijk.
2. Wat *verbiedt* God in het 7e gebod?
Alle onzedelijkheid.

Zondag 42

1. Wat *gebiedt* God in het 8e gebod?
Dat we rentmeesters zullen zijn van ons geld en goed.
2. Wat *verbiedt* God in het 8e gebod?
Alle diefstal, oneerlijkheid, gierigheid en verkwisting.

Zondag 43

1. Wat *gebiedt* God in het 9e gebod?
Dat al ons spreken moet beheerst worden door de liefde
tot de naaste om Godswil.

2. Wat *verbiedt* God in het 9e gebod?
Alle liefdeloos gepraat, leugenachtigheid en valsheid in ons spreken, zoals achterklap, laster en bedrog.

Zondag 44

1. Wat *gebiedt* God in het 10e gebod?
Dat wij altijd alles moeten begeren wat met Gods geboden overeenkomt.
2. Wat *verbiedt* God in het 10e gebod?
Elke begeerte, gedachte of lust, die met één van Gods geboden strijdt.
3. Kunnen de gelovigen op aarde Gods geboden volmaakt houden?
Nee, maar ze zullen een klein begin van gehoorzaamheid hebben op het punt van alle geboden.
4. Waarom houdt God ons steeds Zijn wet voor ogen?
Om meer zondebesef te krijgen. Ook om elke dag de vergeving te zoeken in Jezus' bloed. En om altijd te bidden om de Heilige Geest, opdat Hij ons in dankbaarheid zal doen toenemen.

2. Over het bidden

Zondag 45

1. Waarom moet een Christen bidden?
Omdat bidden het voornaamste stuk van de dankbaarheid is. Ook, omdat God Zijn genade en de Heilige Geest alleen geeft aan hen, die er Hem om bidden.
2. Wat zijn de voorwaarden om goed te bidden?
Dat we alleen tot de Here bidden.
Dat we in ootmoed bidden als mensen, die hun zonden voor Hem belijden.

Dat we vertrouwen op de verhoring van ons gebed om Christus wil.

3. Wat mogen we in het gebed van God vragen?
Alles wat we *nodig* hebben.
4. Wat is het volmaakte gebed?
Het onze Vader.
5. Waarvoor dient het onze Vader?
Om het precies zó na te bidden. En ook als een voorbeeld voor onze eigen gebeden.
6. Wat zijn de onderdelen van het onze Vader?
3 Beden met „Uw”, die gaan over ons *levensdoel*.
3 Beden met „ons”, die gaan over alle *middelen* die we nodig hebben.
De lofverheffing.
Het woordje „amen”.

Zondag 46

1. Wat betekent de aanspraak „onze Vader”?
Dat God onze Vader door Christus geworden is; en dat we in het gebed tot Hem mogen gaan met eerbied en vertrouwen.
2. Waarom staat er bij „die in de hemelen zijt”?
Om ons er goed van te doordringen, dat de liefdemacht van de Hemelse Vader al het aardse ver te boven gaat.

Zondag 47

1. Wat houdt de 1e bede: Uw Naam worde geheiligd in?
Dat het ons levensdoel moet zijn de Here gelovig te kennen, Zijn Naam aan te roepen en te prijzen.
2. Waarvoor is het nodig, dat we dit bidden?

Omdat we in het belijden en prijzen van Gods Naam zo zwak en nalatig zijn.

Zondag 48

1. Wat houdt de 2e bede in: Uw Koninkrijk kome?
Dat het ons levensdoel moet zijn, om het Koningschap van de Here over heel ons leven te erkennen.
2. Wat is onze roeping als kinderen van het Koninkrijk?
Om te bidden en te werken voor de bewaring en uitbreiding van Christus' kerk. Ook om in ons leven te strijden tegen alle uitingen van het rijk van de duisternis.

Zondag 49

1. Wat houdt de 3e bede in: Uw wil geschiede, gelijk in de hemel zo ook op de aarde?
We vragen daarin, dat het ons levensdoel mag zijn Gods geboden te gehoorzamen, zoals de engelen dat steeds doen.

Zondag 50

1. Wat betekent de 4e bede: geef ons heden ons dagelijks brood?
Dat we elke dag aan de Here moeten vragen ons al onze aardse nooddrift te willen geven als middel om Hem te kunnen dienen.
2. Waarom staat er telkens „ons” en niet „mijn”? Omdat we in dit alles ook de voorbede voor anderen moeten doen.

Zondag 51

1. Wat wil de 5e bede zeggen: vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaars?

Dat we dagelijks vergeving nodig hebben om Christus' wil van al onze overtredingen en zwakheden. Voorwaarde voor onze vergeving door God is, dat wij jegens onze medemensen vergevensgezind moeten zijn.

Zondag 52

1. Wat betekent de 6e bede: leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze?
Dat niemand de Here kan dienen als hij in verzoeking, die van de duivel uitgaat, de wil van de boze doet en daarmee van God en de Heiland afvalt.
2. Waarom vragen we dit?
Omdat we uit onszelf zó zwak en boos zijn, dat we zonder de hulp van de Heilige Geest aan de begeerte van de duivel zouden toegeven.
3. Wat betekent de lofverheffing: want van U is het Koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid in der eeuwigheid?
We aanbidden daarin God als onze machtige Koning, die eeuwige heerlijkheid moet ontvangen.
Ook houdt het in, dat de pleitgrond van al ons bidden dit is, dat God onze beden wil, kan en zal verhoren.
4. Wat betekent het woordje: amen?
Dat we er zeker van zijn, dat de Here op Zijn goddelijke tijd en wijze onze beden verhoren zal.

INHOUD

WOORD VOORAF	5
INLEIDING	7
Zondag 1	
I. OVER DE ZONDE	7
Zondag 2 - 3 - 4	
II. OVER DE VERLOSSING	9
Zondag 5 - 6 - 7 - 8	
1. Over God de Vader	11
Zondag 9 - 10	
2. Over God de Zoon	12
Zondag 11 - 12 - 13 - 14 - 15 - 16 - 17 - 18 - 19	
3. Over de Heilige Geest	17
Zondag 20 - 21 - 22 - 23 - 24	
4. Over de Sakramenten	20
Zondag 25	
5. Over de Doop	20
Zondag 26 en 27	
6. Over het Avondmaal	21
Zondag 28, 29 en 30 - 31	
III. OVER DE DANKBAARHEID	23
Zondag 32 - 33	
1. Over de wet	23
Zondag 34 - 35 - 36 - 38 - 39 - 40 - 41 - 42 - 43 - 44	
2. Over het bidden	26
Zondag 45 - 46 - 47 - 48 - 49 - 50 - 51 - 52	